

BACSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Egyen szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Kazinczy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.
Nyitniér soronként 20 krajczár.

Az orvoskongresszus figyelmébe.

A bécsi orvosi kamara a magyarországi illetőségű tagokat mintegy két hónappal ezelőtt megfosztotta a kamarai választás jogától. Most pedig arról értesülünk, hogy a jó bécsiek egy lépéssel tovább mentek és mozgalmat indítottak arra nézve, hogy a magyar illetőségű orvosok Bécsben ne praktizálhassanak.

Nem találunk ebben semmi különösét arra, hogy ezért feljadjunk. Sőt őszintén szólva örvendünk azon, hogy magyar honfitársainkat Bécsből elidegeníteni igyekezzenek. Ezért csak mélyeséges hálával tartozhatunk a jó szom zédnek.

De bántó és sértő éppen az, hogy amint Eötvös Károly is megírta, hogy ilyen népfajjal szemben mint amelyenek az osztrákok, mi magyarok nem tudunk elbánni, ők vérig sértenek bennünket, mi azt zsebre vágjuk, ők szídhathatnak bennünket, mi pedig az évszázadok történetéhez hiven csak csodálni és követni tudjuk őket.

De sőt propagandát is csinálunk az ő dolgaiknak. Szabadna-e ilyen reciprocitás mellett előfordulni csak egy esetben is annak, hogy egy magyar orvos még csak szóba is hozza betege előtt Bécsset, vagy pedig szabad-e csak egy osztrák fürdőt is ajánlani amikor idehaza is meg van minden ami kell.

Nem tudjuk, hogy az orvoskongresszus eddig mit művelt abban a tekintetben, hogy a hazai kultuszt az osztrák konkurrenzia ellen megvédje. De fel kell tételeznünk, hogy a vezetni hivatott nagy tekintélyű testület nem fogja hasonló megtorlás nélkül hagyni az osztrákok kedvességét.

Bármennyire is el van foglalva ez a testület a tudományok kultuszával, annyira nem hunyhajta be szeméit, hogy az ilyesmit ne lássa.

Mi tehát felhívjuk a kongresszus figyelmét erre az igazán türethetetlen támadásra és elvárjuk a testülettől, hogy hasonló választ fog majd adni a szomszéd osztrákoknak.

Ha ezt nem teszi ez a testület, akkor csak frázisnak kell tekintenünk

mindazokat az ígéket, amelyek oly szépen elhangzottak. Ez nem támadás, ez önvédelem lesz, amelyekkel a kongresszus missiójának tartozik.

Az orvosok és természetvizsgálók XXX. vándorgyűlése.

A tegnapi lapunkban közölt felolvasásokon kívül még a következő felolvasások tartattak tegnap délután.

A természettudományi szakosztályban: *Jablonovszki József, Halavács Gyula*; a társadalmi szakosztályban *Dr. Ruben László*, az utolsó 40 év méregkeverő nőiről. Kimutatta, hogy ezen idő alatt 120 méregkeverő nő tartózkodott az ország egyedüli női fegyházában és statiszticé kimutatta, mennyire van elterjedve a méregkeverés, összeállította ugyan ezen idő alatt az egyéb büntényekért elítéltek számát, kitűnt, hogy a méregkeverés a többi büntényeknek csak 2 1/2% teszi.

Statisztikai adatokkal kimutatta, hogy korra nézve a 30-40 év közöttiek, családi állapotra nézve a férjes nők, társadalmi állásra nézve a földmivelők követték el a legtöbb méreg általi gyilkosságot.

Kimutatta, hogy a férj lesz a leggyakoribb áldozat, 120 esetből 61 en, azután a törvénytelen s mostoha gyermekek és vetélytársnok.

Egy elmaradt felolvasás.

Írta: CSILLAG KÁROLY.

— A Bácskai Hírlap eredeti tárczája. —

Mint hogy városunkban most olyan kevés a felolvasás jó szolgálatot vélek tenni, amikor közlöm most azt a felolvasást, a melylyel az orvoskongresszus működéséhez hozzájárulni akartam.

Igaz, hogy orvosi prakszisom eddigelé nem tud nagy eredményeket felmutatni, de hát ne tessék mindent a külső siker után megítélni.

Mikor ügyvédi irodámat megnyitottam az első kliensem egy páciens volt. A doktori címet látta a táblámon és betoppant hozzám. A fél arca be volt kötve valami abroszfélével. Azt mondta, hogy nagyon gyorsan kell vele végezniem. [Eszembe jutottak a leggyorsabb ügyvédi fogások, — fenyítő zárlat, biztosítási végrehajtás és már a tényállást akartam felvenni, a mikor a kliensem ordítani kezdett, hogy vagy azonnal húzzam ki a fogát — vagy más doktorhoz megy. Gyorsan elővettem a perrendtartást és kerestem paragrafust a toghúzásra, de a legjobb akarat mellett se találtam olyant. Ezalatt a kliensem mindinkább ordított és mikor aztán felvilágosítottam, hogy ügyvéd vagyok nem orvos, a kliensem azzal távozott, hogy ha majd a bőrét akarja lenyúzni, akkor majd

újából felkeres — de egyelőre a foga fáj még pedig oly rettenetesen, hogy azt se bánná, ha én húznám ki.

Azóta felhagyttam az orvosi prakszissal, látva azt, hogy ahhoz még kevesebbet értek, mint a diplomám szerinti mesterséghez.

De az még nem zárja ki azt, hogy felolvasást ne írassak. Ime tehát ez lett volna az én tudományos felolvasásom:

A tigris csontváza.

Mesélik, hogy Zomborban a megyei gyűlésen a tekintetes vármegye egy szabályrendeletet hozott, a mely szerint 358 szigorú szankciók mellett betiltották a halálozást.

Ezuttal Szabadkán szünetel a csontos generális, — mert ugyan kinek jutna ilyenkor eszébe, hogy meghaljon, a mikor 358 és egy fél tudós van a városban?

Vagy csak eszébe jut ilyenkor valakinek is, hogy megbetegedjék, amikor ki van téve annak, hogy egyszerre 358 tudós állapítja meg majd a diagnosist esetleg 30 doktor egyszerre megoperálja. — 25 hideg borogatás rak rá, a miből azután biztosan következik, hogy másik 25 meleg homokkal fogja kurálni és a jó beteg egyszerre érzi majd Szibéria jéghegét és a szánum forró szelét!

„Meghalni — elszunnyadni,” mondja Hamlet, de ki ad biztosítékot, hogy a túlvilágon nem betegeskedik még egy pár évezredig egy

olyan halott, akit egyszerre 358 doktor gyógykezelt? hol van a biztosíték arra, hogy az a beteg, a ki felett 58 féle diagnózist állapítottak meg nem lesz képtelen végig menni mindazokon a betegségeken, amelyeket ráolvastak?

Könnyű tehát megérteni, hogy miért nincs most beteg Szabadkán.

Hamlet tehát nagy tévedésben lehetett az élet és halál kérdésében. Úgy látszik, hogy hogy e jó úr, a kiről egy Shakespeare nevű úr valami drámafélét írt soha életében vándorgyűléseken részt nem vett, annál kevésbbé valószínű, hogy ez a Hamlet valaha is végig hallgatott volna 16 felolvasást egy szuszra. És az ilyen ember nyilvánosan merészel elmélkedni arról, hogy „meghalni — elszunnyadni.” Lehet, hogy másképp kezdte volna ezt a verssort „felolvasásokat hallgatni — elszunnyadni.” — Ettől a melankólikus Hamlettől kiteltet volna ez a maliczia — de hát kérem mit is lehet kívánni egy ilyen közönséges laikustól, a ki a görög dinnjét megésti anélkül, hogy csak gondolkodnék a felett, hogy a görög dinnye magjában levő sejtek miltéle befolyással vannak az éghajlatváltozásra és a kengurucsaládok regenerált ősi idiótikus és szinbolikusnak jelnekező faji emociójának restaurálására?

Miltéle ember az ilyen, a ki jóllaxik, mint

Leggyakrabban igénybe vett mérek általában az arsenikum, patkányméreg alakjában aztán fosfor gyufafejek alakjában és harmadik sorban a sublimát, növényi méreg közlül a helladonna. Szpecialiter férjek ellen a leggyakrabban a patkányméreg, míg gyermekek elpusztítása ellen a gyufa van igénybe véve.

Dr. Konrád Jenő a „kétes elmeállapotokról“ és dr. Aczél Károly „Miképp lehetne kevés költséggel nagyobb városokban mentő intézményeket létesíteni.“ Legcélszerűbbnek találja a tüzoltóságot.

Az első tudományos estély.

A Nemzeti kaszinó disztermében tartott meg, Geöcze Sarolta betegsége miatt nem jöhethén helyette Latinovics Géza „Tunisi állománya“t olvasta föl Ágh Timót tanár, s úgy ez valamint Szokolay Kornél hirlapírónak Bosznia Hercegovináról irt értekezése amit dr. Békeffy olvasott fel nagy tetszést arattak. Az érdekes felolvasást itt közöljük:

Bosnyákország és a Hercegovina.

Irtja: Szokolai Kornél.

Az Orvosok és természettudósok vándorgyűlése többek között Bosnyákországba rendez kirándulást.

Örömmel kell azt tudomásul venniök mindazoknak, akik tudják, hogy a multban mi csoda szoros kötelékek fűzték Boszniát Magyarországhoz, és hogy a jelenben a magyar nemzetnek minő nagy érdekei forognak a kockán a megszállott tartományokban. Kötelességünk minél jobban megismernünk Bosnyákországot és a Hercegovinát, mert enélkül nem foglalhatjuk el ottan azt a pozíciót, a melyre jogosan igényt tarthatunk. Az osztrák tudományos és szakgyejesületek egyre másra rendezik a kirándulásokat Boszniába. Ideje kövegnünk példájukat, és nagyon kívánatos, hogn a vándorgyűlés intéző köreinek elismerésre méltó kezdése minél nagyobb társaságot birjon rá a részvételre a bosnyák-hercegovinai kirándulásban.

Bosznia (Ráma) és a Hercegovina (Hum) a

XII. századtól kezdve egészen a mohácsi vészig többé kevésbé benső kapcsolatban állottak Magyarországhoz. Bosznia éjszaki vidéke a macsói, sóföldi, ozorai bánóságok a magyar korona közvetlen fönhatósága alá tartoztak, míg az ország beljebb eső részében uralkodó bosnyák nemzeti bánok jórészt hűbéresei voltak a magyar királynak. A középkori magyar keleti politikának sarokbástyája Bosznia és ez magyarázza meg, hogy uralmáért érdemesnek tartották különösen az Arpádok, de később a vegyes házakból származott királyaink is, úgy szolván folytonosan hadat viselni. Nem kételkedhetünk benne, hogy a Balkán félszigetnek ez az északnyugati sarka Magyarországra nézve ma épen olyan fontos keleti érdekeink szempontjából, mint volt századokkal ezelőtt, szinte historiai bizonyosságtétel emellett, hogy három százéves török hódoltság után az 1878 évi okkupációs évben a magyar államférfiú *Andrássy* Gyula gróf hozta vissza Bosnyákországot és a Hercegovinát a magyar király (és az osztrák császár) jogára alá, és 1882 óta magyar államférfiú, *Kállay* Béni (mint közös pézügyminiszter) vezeti ezeket az országokat europszerte elismert sikerrel a kulturális és gazdasági haladás útján.

Bosnyákország és a Hercegovina területe 51.027 km², lakosainak az 1895. évi népszámlálás szerint száma 1.568.002. (esik egy km²-re 36 lélek, a szaporodás 1885—1895 között 17.16%). Az ország fővárosa *Szerajevó* 37.713 lakossal, itt székel a bosnyák-hercegovinai országos kormány, nevezetesebb városok *Banja-luka* *Bihács*, *Bocsa* (a szilva tetmelés és kereskedés központja), *D. Tuzla* (szénbánya, sóbánya, szoda-ammoniak gyár), *Zenica* (szénbánya, papirosgyár, vas- és acélhengerező, országos fegyház), *Tradinj* és *Mosztár*.

A szávamenti síkság kivételével általában hegyesnek mondhatók ezek az országok. A Hercegovina kopár, karsitos, mert a veleneciek teljesen kipusztították erdőit, míg Bosznia még mindig annyira gazdag erdőben és természeti szépségekben, hogy méltán nevezik keleti Svájcznak.

A tervezett kirándulás Szlavon Bródnál megy át a Száván és Bosnyák-Bródnán ér Bosznia földjére, ahol a tiszta keleti stylusban épült pompás pályaudvar, mint a Kelet kapuja fogadja az európai utast. A társaság itten átszáll a bosnyák-hercegovinai államasutak vonatára; a bosnyák vasutak hálózata 850 km., keskenysége 76 cm., de üzeme minden tekintetben kielégíti a modern közlekedéshez fűzött jogos igényeket. A vonat kezdetben az Ukraina folyó mentén halad át a Pozavinán, a szávamenti síkságon, de csakhamar bekanyarodik a Boszna völgyébe, ahol már sürűen váltogatják egymást a szép tájképek. Dobo nagy állomásával (itt ágazik el a vasut D. Tuzla felé) és érdekes várromjával az 1878. évi huszár katasztrófáról szomorú emlékeztető *Maglaj*, *Vranduk* festői várromjával, *Zenica* nagy ipartelepeivel gyorsan tűnnek el szemünk elől, míg *Lasva* állomásánál be nem tér a vonat a *Lasva* völgyébe, hogy *Jajca* felé tartson. Az ország egyre keletesebb jellegét öli, a turbán és a minoret szinte elhítheti velünk, hogy már Európán túl járunk, valahol messze a keleten. *Travnik* török korbéli emlékekben nagyon gazdag és török karaktert még erősen megőrzött város a *Lasva-jajcai* vasutvonal mellett fekszik. Bosznia egykori török kormányzói itt székeltek. Vadregényes észletekben gazdag ut végpontja *Jajca*, a bosnyák királyok egykori székhelye. A vár tele van érdekes középkori emlékekkel (a katakombák, a *Ferencziek* temploma, az utolsó bosnyák király csontvázával, a *Márkus* torony stb.)

Jajcában a magyar helyőrség négy eszendeig tartotta magát a mohácsi csata után, és nincsen ezen a vidéken talpalatnyi föld, amelyet bőven ne ártaltól volna magyar vár, De a *Vrbasz-vizesés*, a jezerói tavak, és a város fekvése olyan elragadóan szép, hogy a történelmi visszaemlékezéstől eltekintve is érdemes idejönni távol földről. *Jajca* egészen keleti jellegű város, modern hotelal. Közéleben nagyszabású calium-carbid gyár van.

A kirándulás legközelebbi állomása Szer-

a kypolytús és kopolytú nélkül lélegző individuum és még csak egy tudományos jegyzetet sem csinál arról, hogy Calénos miért tanított majmokon és kutyákon, hogy Michel Angelo eleven embereket bonczolt fel csak azért hogy tanulmányozza a fájdalmas arczkifejezéseket. Ezek az emberek bizonyára nég azt se tudják, hogy miben áll a *Teichmann* és *Hyrtl*féle eljárás a preparátumok konzerválása körül. Mit tudnak ezek az első emberről *Mondiniról* és mit tudnak ezek a „bóratkák“ról vagy pedig a „bibircses izzagok“ról vagy pedig a „hegedő kúteg“-ről.

Ezek az emberek, ha egy ilyen szerintük idegen kifejezéssel egy magányos erdőben találkozoznának, akkor, ha fegyver van a kezükben rállónek, mert fenevadnak nézik.

És most miután fenevadokról van szó átértek felolvasásom tulajdonképeni tárgyára a tigris csontvázára.

Hát boesánatot kérek én még soha életemben a tigris csontvázat nem láttam. Miután a mi vidékünkön Kisegyesen és annak környékén tigrisek csak elvétve szoktak megjelenni és a legvadabb fenevad ott a megvadult őszó, vagy a megzavart kandúrmacska: nagyon könnyen elhíthetik tisztelt olvasóim, hogy én egyáltalán nem vagyok oka annak, hogy eleven tigrist nem volt még alkalmam

lenyúzva látni — annál kevésbbé preparálhattam egy ilyen tigrisnek a csontvázat.

De azért mégis konstatalhatom, hogy a tigrisnek nagyon kemény csontjai vannak. Különösen a szingapuriai tigris nevezetes csontjainak szilárdságáról, úgy hogy egy kis ügyességgel elefántcsontgolyók készítésére nagyon alkalmas. Természetes, hogy ehhez egy elefánt is kell. De azért ez egy cseppet sem alterálja a tigrist, hogy csontjiból mit készítenek. Ez az állat holta után különben is nagyon türelmes természetű — mintha csak jóvá akarná tenni az életében elkövetett kegyetlenségeket.

Világos tehát, hogy a tigris csontváza erősen rávall a macskafaj tipikus jellegére. Sípontjaiból kitünő furulyákat lehet készíteni, — sőt hátsó oldalbordái miderkészítésre igen alkalmasak, mert a jobb nevelésű tigrisek igen nyúlának szoktak lenni. Legjobb őket a bái szezonban löni, mert akkor a legkarcsubbak.

A tigris orrcsontját mivel keleti typus kitünően lehet használni zsinagóga kapu kilincsnek és külső bokacsontjából remek sarkantyut lehet de nem muszáj faragni. Nagyon ajánlatos előbb egy jó esztergályoshoz fordulni tanácsért.

De legtöbbet ér a tigris íksontja. Ez a csont ugyanis közel lévén a tigris szeméhez,

— abból olyan pápaszemtartót lehet faragni, a mely a benne tartott pápaszemnek tigris tekintetet ad. Olyan embereknek tehát akiknek tekintélyre van szükségük ez a czikk megfizethetetlen.

Különösen megfizethetetlen ha a vevője csődbe kerül.

A tigris ujjperceiből pedig a legkitünőbb zseborát készítenek. Az ember összeszed 60 ilyen perczet és van egy órája. Ülőcsontjából a régi phöniciusok trónusokat csináltak és erre vezethetők vissza uralkodóiknak kegyetlenségei.

Láthatják tehát tisztelt halgatóim, hogy a tigriscsont mennyiféleképen hasznos az emberiségre. Csak helyeselhetjük tehát azt a mozgalmat a melynek célja a tigrisek házi nevelését előmozdítani. Ne maradjunk mi sem hátra a többi kulturállamoktól és neveljünk mi is tigriseket.

Alapítsunk tigris nevelő intézeteket, tigris menházakat és rendezzünk jótékony célu előadásokat a *Gudserából* kiuzótt és különben is rokkant tigrisek részére.

A mjdon tehát szíves türelmüket ezuttal megköszönöm igérem önöknek, hogy a jövő orvoskongresszus kimegyek Jávába, hogy ott a párduczok hátsó zápfogait fenyegető betegségekről még ennél is alaposabb felolvasást tarthassak.

jevo. Itt a Kelet és a Nyugat szoros barátságban jelenik meg előtűnk. Megtaláljuk a Nyugat minden kényelmét (elektromos vasut, elektromos világítás, vízvezeték, csatornázás, kifogástalan hotelek és bérkocsik), de nem nélkülözzük a Kelet érdekességét sem. Szerajevó szépen fekszik a szabályozott Miljacska folyó két partján, magas hegyek között. Az országos muzeum rendkívüli értékes prehisztórikus gyűjteménnyel bír; természetrajzi gyűjteménye a kelet-európai Fanna és Flora tekintetében pedig páratlanul áll; etnografiai osztálya is gazdag és tanulmányos. Az országos kórház a higiéné legújabb vívmányainak megfelelőleg berendezett mintaszertű intézet. A szőnyegszövő és műipari tanító műhelyekben keleti szőnyegek, valamint inkrustált, tansírozott, vésett és filigrán dísz tárgyak s használati cikkek készülnek tiszta bosnyák lelti modorban. Régi bosnyák iparágak föllevenítése és tökéletesítése ez olyan sikerrel, hogy a Szerajevóban előállított keleti szőnyegek és műipari tárgyakat európaszerte drága pénzért keresik. Megtekintésre érdemes középküldeték a Begova Dzámia, a legszebb mecsetek egyike (a XVI. századból), a seriat iskola, (nemcsak keleti stílus), a pazar fényvel épült város háza, amely vetekezik a Kelet legtündüresebb palotáival, a csarsija (bazar) hamisítatlan keleti életével stb. stb. Mindenesetre ajánlatos fölmenni alkonyatkor a sárgea hátyára és a honnan elragadó kilátás nyílik a városra.

Időse közvetlenül Szerajevó közelében fekszik az Igmán hegy tövében, a Bosznia forrásainál. Minden kényelemmel berendezett fürdőhely, hathatós gyógyforrásokkal, hidegvízgyógyintézettel. Festői, egészséges vidéken kellemes nyári tartózkodó hely, aminek folyán a saison alatt eleven, pezsgő élet uralkodik. Különösen a löversenyek idején előkelő nemzetközi társaság szokott itten összegyűlekezni.

Kállay Béni né Bethlen Vilma grófnő rendszeren Idősen tölti a nyarat, és máris marandó érdemeket szerzett különösen abban az irányban, hogy a muzulmán női világot megnyerje az európai kultúra részére.

A kirándulás utolsó állomása Mosztár a Hercegovina egykori fővárosa. Az ut Szerajevótól Mosztárig egyike a legérdekesebbeknek Konjicáig bosnyák földön halad a vasut, magas hegyek között, mely völgyek oldalában, — a panoráma folytonosan változik, és soha sem tudjuk megmondani, melyik kép tetszik legjobban. Konjicán túl Hercegovinába megyünk, az ország egyre jobban délvidéki tyupust mutat, nemskára találkozunk a granát almával. A Narenta völgyén kell áthaladnunk, hogy a Mosztárhoz érjünk, ez a völgy főnséges és borzasztó olyaanyira, hogy méltán mondják a pokol előtornácának. Mosztárban a Narenta-hotel szép keleti stíly épület, meg nézni érdemes a bizonytalan eredetű Narentahidat, a Duna-forrásokat, a dohánygyárat, a kincstári szőlőművelő telepet, és valamelyik nagy borkereskedőnek a pincéjét.

Ezek a futólagos jegyzetek nagyon halvány képet nyújtanak az útról, amelyet a vándorgyűlés Bosnyákországban és a Hercegovinában tervez. A valóság majd kárólast fog nyújtani a leírás hiányosságaért. Különösen azért, mert a figyelmes utas lépten nyomon egyaránt gyönyörködhetik a természet pompájában és a minden téren észlelhető haladásban és gyarapodásban.

Ezután a nagyszámú s jórészt hölgyekből

álló társaság kedélyes vacsora után Páros Józsi zenéje mellett tánczra kerekedett, mely a késő éji óráig eltartott.

A mai felolvasások.

Berger Ferencz. Az állkapocs és állcsont vele született és szerzett hiányának pótlását mutatjuk be. Lues kövekeztében elvesztett orr pótlását mutatja.

Dr. Borbély Samu. „Adatok a huygkó ismeretéhez” tartott előadást.

Dr. Imre József. „A vaksgák okai a magyar Alföldön” cz. előadásában az utolsó 2 évtized alatt észlelt vaksgák eseteket elemelte.

Dr. Epstein L. „Az elmebetegék prophylaxisáról” tartott előadást.

Dr. Hankó Vilmos. „Városaink ivóvíz készletéről, különösen Szabadka város ivóvizéről. 20 nagyobb magyar város 60 vízvezetékének chemiai vizsgálatát közli. A szabadkai vizekről következően nyilatkozik: Kevés város van országunkban, mely oly bőkezűen gondoskodik lakóinak ivóvíz szükségletéről, mint Szabadka. A vizek megfelelnek az egészségügy követelésének, egynek kivételével, a gázgyár melletti mély kut vize. A vízben rothadás termékei vannak.

Dr. Kuthy Dezső villamos izzasztószekekrényről értekezett számos színes rajzzal illusztrálva.

Kabits Ferencz budapesti középiskolai tanár helyettes titkári bokros teendői mellett nagy hatással értekezett a „Kalandárium reformájá” ról. Az előadás végén — melyet nagyszámú közönség hallgatott — a szakosztály elhatározta, hogy a vándorgyűlés központi választmánya által fölterjesztett intézetet a kormányhoz, hogy saját hatáskörében eszközje ki az egyes felekezeteknél a Gergely naptár mielőbbi behozatalát és ezzel a gyakran előforduló visszásságok megszüntetését.

Dr. Bosányi Béla a helyi iszap kezelésről értekezett, mely újabb időben a Lukács fürdőben nagy tökélyre emelkedett.

Dr. Pajor Sándor ismerteti a mesterséges szénsavas fürdőket.

Felolvastak még: Dr. Epstein László, Thúzovics Károly és Dr. Tuszkai Ódón.

A vándorgyűlés tagjai a mai nap folyamán megtekintették a város nevezetesebb középküldetkeit, az iskolákat, a kórházat, a szegényházat a vágóhidat, a városi erdőt és egyéb látnivalókat.

A holnapi (aug. 30.) program.

Délután 8 órákor együttes ülés, amelyben a következő felolvasások tartatnak:

1. Dr. Sántha György. Echinococcus műlétekről.

2. Dr. Feuer Náthaniel »a trachoma operatív gyógy módjáról»

3. Dr. Wilhelm Adolf »a trachoma gyógykezelése hajdan és most.»

4. Dr. Frank egy. m. tanár »közegészségügy alföldi városainkban.»

5. Dr. Genersich V. »typhussal fertőzött ivóvíz»-ről.

6. Dr. Klasz P. »a magyarországi egészségügyi személyzet statisztikája az utolsó 20 év alatt.»

7. Délután 3 és fél órákor kirándulás Palicsra, 4 órákor a fölalmivesskola meglátogatása, 5 órákor Palics fürdő szemléltetése, d. u. 6 órákor tudományos estély.

8. Este 8 órákor búcsuestély, melynek meghívója a következő:

Meghívó. Szabadka sz. kir. város közönsége nevében a magyar orvosok és természetvizsgálók XXX. vándorgyűlésének tiszteletére f. hó 30-án, szerdán este 8 órákor Palicson rendezendő búcsuestére a vándorgyűlés t. tagjait tisztelettel meghívom. Mamusich Lázár polgármester.

Különfélék.

— **A „Bácskai Hírlap” az orvos kongresszus tartama alatt este 6 órákor jelenik meg naponként. Ez idő alatt a lapra kivételesen 2 krajczár.**

— **Az új esküdtzéki eljárás.** Az új bűnvádi eljáráshoz, amely tudvaleg 1900 jan. 1-én lép életbe, törvényszékünk végtárgyalási termékek atalakitásához már hozzáfogtak. Az esküdtek részére a jelenlegi tanácsközvási termet tartják fen.

— **A szabadkai muzeum.** Szabadkán is alig tudják meg azt, hogy milyen szépen és szerényen dolgoznak a muzeumműgyógy foglalkozók, s hogy például a többek között már szép madárgyűjteménye is van a muzeumnak. Most az orvoskongresszus adott alkalmat arra, hogy megtekinthetjük a madárgyűjteményt, a melyet a műkevező vadász urak, legnagyobbbrészt Bibó Bigo György tanár össze övöldözött. Ezek a kedves szármások legtöbnyire Palics környékén találtak és most jól kitömvé egy pesti madártömsz (a legfrisebb magyar szó, amelyet az akadémia figyelmébe ajánlunk) által nűségeen ott állanak ünnepies tollazatukba öltözve. Van ott fekete és sárgea rigókis kácsa és nagy kácsa és egyéb vízi madár egy egész sereg. Mindenesetre örvedetes dolog, hogy ma holnap már a muzeumból beszélni lehet. Fenntartjuk azonban mégis elvitathatatlan jogunkat, hogy — kedélyesen emlékezhessünk meg a muzeumaról. A madarakat szépen és ügyesen Dr. Lendl Adolf műegytemi tanár nagyhirű intézetében preparálták az örökké valóság részére.

— **Dohánycsempészek.** A kelebiai vasút állomáson Radák István és 3 társa szálltak fel a vonatra ma reggel egy külön kocsiiba. Az utasok Szabadkára igyekeztek, hogy a magukkal hozott szűzdohányt itt elárútsák. Csakhogy rajta veszttek, mert egy rendőr észrevette, letartóztatta őket és feljelentette a kapitányságnál, ahol mintegy 60 kg. dohányt vettek el tőlük. A vizsgálat folyik.

— **Vesztett kutya marás.** Uőbbi időben néhány vesztett kutya kőborolt a környékben tegnap este a békovai szállásokon egy eb megmarta Istvánics Márton földmivest. A kutyát leütötték és boncolás után vesztettség konstatáltak rajta. Istvánicsot ma felküldik a budapesti Pasteur intézetbe.

— **Fölolvasás akadályokkal.** Hogy tudós vendégeink nem valami rosszul érzik magukat, igazolják a fölolvások következő beszédei:

I.
»Tisztelt hallgatóság, bocsánatot kérek, hogy egy fél órával elkéstem, — de a polgármester ur vendége vagyok és délután egy órákorám köszöntött egy pohár bort, de az akkora volt, hogy fél 4-ig tartott meginni tudtam.

II.
Tisztelt közönség, bocsánatot kérek, hogy 20 perccel elkéstem, — tegnap délután feketekávéra voltam hiva a fölispán urhoz.

III.
Tisztelt hallgatóim, bocsánatot kérek én Horváth ur vendége voltam és a háziur csak az imént érkezett haza, a kapukulcs pedig nála volt.

IV.
Tisztelt közönség. Engedelmet a késedelemért, de mikor már elindultam lakásomról vettem észre, hogy a felolvasómat a zsebemből kicsenték és egy pakli kártyát tettem a helyébe.

V.
Tisztelt közönség! Kérem elnézésüket a késedelemért. Eltűvesztettem a gymnasiumi épületet és a „Pesti”-be tévedtem, onnan pedig ki nem eresztettek még másodsor meg nem ebédeltm.

— **Felhívjuk olvasóink figyelmét** Weitzenfeld Illésnek mai hírdetésére.

— Kerge ur kiszól. A szerkesztőség réme megszólalt:

— Tudják-e kérem, kik azok az emberek, a kik folyton félrebeszélnek?

— Nem vagyunk rá kíváncsiak, mondottuk a norvég fjordok zordonságáért.

— De azért megmondom, — szólt Kerge ur egy velencei laguna verőfényes mosolyával. — Hát a palagónok...

— ?? (Ezt a radonová:zi ríporier mondta)

— No igen, mert azok mindig Pat-agóniában vannak...

...Lapunk zártakor Kerge ur kezelő orvosai a következő bulletint adták ki:

A betegnél annak következtében, hogy a szerkesztőségben bezacherlinozták, beveny üdögyulladás lépett föl. Láza: 40°C. Viccelési energiája: satnya.

Gummi és hálolyag

különlegességek

Boisson és Társa leghíresebb gyárából

Kapható csakis **MOLNÁR VILMOS** cs. és k. szab. sérvkötésnél Budapest, IV. Károly-körút 28. (Károly-laktanya.)

Árak: tuzatonként 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 frt. Capettes amer. rövid (Condon) textja 3, 4, 5 frt. Oclusiv Posarium (női különlegesség) használati utasítással drbjá 2, 2.50 3 frt. Francia ösvizacsakák textja 3, 4, 5, 6 frt. Öv-Pastillák nőknek 1 doboz 12 drb. 1.60. Uj! Lütília női övszer, romlásnak nincs kitéve drbjá 8 frt. Mima küldemény 6 és 10 frtért, — Uj! 10 frt és azon felül megrendelésnél 15% engedmény. Póstaí megbi- zások a legnagyobb titoktartás mellett, utárvét vagy előleges pénzbeküldés mellett eszközölhetnek.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a vb. Hoffmann és Geiger szabadkai cég csődügyéhez tartozó, eddig még be nem hajtott követeléseket 1899. évi szeptember hó 2-án d. u. 3 órakor irodámban (I. kör Kazinczy u. sarkán lévő Popovits-féle ház) közjegyző közbenjöttével elfogom árvereztetni.

A behajtatlan követelések jegyzéke irodámban megtekinthető.

Szabadkán, 1899. augusztus hó 29.

Dr. Billitz Húgó ügyvéd,

mint vb. Hoffmann és Geiger cég csödtömeggondnoka.

Olcso házak Reinitzfalván.

Igen előnyös feltételek mellett részletfizetésre is eladok Reinitzfalván házakat és háztelkeket.

Vasuti alkalmazottaknak nagyon kedvező.

Bővebb értesítést ad Weitzenfeld Illés Szabadkán.

Közvetítők díjaztatnak.

Elismerő nyilatkozatok.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az Asbest-talpal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat a-besttalpbéllel, ugyanannál a cipésznél a aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, amint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július 8.

KRAHL, huszárkapitány.

A nagyméltóságú magyar kir. honvédelmi miniszter által kiadott 65917/VII. számú nyilatkozata ban a honvédség részére megrendelt és beszállított Asbesttalpalak, hivatalosan jönak és cizésze- rünek ismertettek el.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doctor ur!

Az asbestbetéti cipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájódom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvosiást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánuson, 1897. évi szeptember 17-én.

WEKERLE SÁNDOR.

Ne viseljen Ön lábballt a Dr. Högyes-féle szabadalmazott Asbesttalpbetéttel nélkül.

Óvjuk lábainkat hidektől, nedvességtől és meghűléstől.

Óvakodjunk a hamisítoktól!

Csakis e védjeggyel ellátott talpak valódiak,

Nincs többé lábfajás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem borkeményedés, sem lábdagana, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egés világon szabadalmazott asbesttalpbéllel látja el.

ÁRAK:

Homok-talp párja 40 kr., egyszerű szövésű Asbest-talp 60 kr., kettősvastagsága 1.20 kr.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a magy. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Egy pár asbesttalp a legerősebb járásnál is eltart egy évig.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és közönytnyilvánítások ingyen.

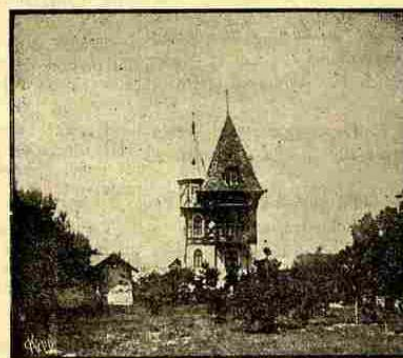
Czipészek, viszonteladóknak megfelelő árengedmény.

Az ASBESTÁRU-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Egyedüli elárnsító Szabadka és vidékén:

ROTH ARMIN kalap-, cipő- és uri divat raktárában Szabadkán.

Képes levelező-lapokból kiváló nagy választék.

Palicsi Verme-viló.

Összes

iskolakönyvek

író és rajzszerék

legalkalmasabb beszerzési helye

Heumann Mór

könyv-, zenemű-,
papír-, író- és rajzszerkereskedése

Szabadkán.

Fótér, Rádits-féle ház.

Képes levelező-lapokból kiváló nagy választék.